

Zadanie sprawdzające rozumienie czytanego tekstu **Hedonizm kontra hedonizm**.

Model zawiera przewidywane odpowiedzi. **Odpowiedzi ucznia mogą przybierać różną formę językową, ale ich sens musi być synonimiczny wobec modelu.** Oceniając pracę ucznia, należy stosować punktację z modelu.

Uwaga: Za pełną odpowiedź przyznaje się maksymalną liczbę punktów, za niepełną – wskazaną w rubryce „punkty częściowe”. Nie należy przyznawać połówek punktów. Za brak odpowiedzi lub odpowiedź błędną nie przyznaje się punktów.

Nr zad.	Propozycja odpowiedzi	Punkty	
		maks.	częstk.
1.	np.: <i>hedonizm</i> – nurt filozoficzny (i postawa życiowa) uznający przyjemność za najważniejszą wartość w życiu, wyrażający akceptację życia <i>anhedonia</i> – stan ducha cechujący się niemożnością przeżywania przyjemności; objaw chorobowy np. schizofrenii czy depresji (nie uznajemy odpowiedzi: objaw schizofrenii czy depresji) <i>konsumpcjonizm</i> – postawa życiowa polegająca na przedkładaniu dóbr materialnych nad inne dobra; dążenie do zaspakajania ciągle nowych i wykreowanych przez współczesne media potrzeb <i>Uwaga: uznajemy odpowiedzi niezawierające pierwszego członu definicji, tj. nurt filozoficzny, stan ducha, postawa życiowa</i>	3	1, 2
2.	<i>przyczyny potępienia hedonizmu</i> – np. egoizm, odwrócenie się od wartości etycznych; odwrócenie się od Boga, grzech; zastąpienie wartości duchowych dążeniem do posiadania dóbr materialnych <i>przyczyny braku radości z życia</i> – np. niemożność przeżywania przyjemności (anhedonia), frustracja wiążąca się z niemożnością pogodzenia postawy korzystania z życia ze świadomością jej szkodliwości, natarczywość współczesnej kultury konsumpcyjnej, choroba	2	1 (za poprawne wskazanie dwóch przyczyn jednego zjawiska lub po jednej przyczynie każdego zjawiska)
3.	<i>obrać słowa wte i wewte, spece od reklamy i marketingu</i> <i>uwaga: uznajemy także obrać słowa, wte i wewte,</i>	1	0
4.	np.: autor krytykuje ją za powierzchowność, sztuczność, wykorzystywanie hedonizmu do własnych celów; nadużywanie terminu hedonizm, nadmierne uleganie wpływowi mediów, konsumpcjonizm, schizofreniczność, nieumiejętność cieszenia się życiem. <i>Uwaga: nie uznajemy odpowiedzi sformułowanych na podstawie akapitu 2., np. autor krytykuje ją za hedonizm, egoizm, odwrócenie się od Boga</i>	2	1
5.	A	1	0
6.	- pytanie retoryczne - epitet	1 (za 1 środek styl.)	0

7.	<i>Istotą odpowiedzi jest dostrzeżenie problemu wyboru.</i> np. Epikureizm, w odróżnieniu od hedonizmu Arystypa, różnicując przyjemności na niższe i wyższe, zmusza człowieka do wyboru, czyni człowieka odpowiedzialnym za wybór przyjemności, powoduje, że człowiekowi żal, że czegoś nie przeżył. <i>Uwaga: nie uznajemy odpowiedzi „Epikureizm, w odróżnieniu od hedonizmu Arystypa, różnicuje przyjemności na niższe i wyższe.”</i>	2	0
8.	np.: jest posumowaniem, wnioskiem, konkluzją (dopuszczamy: jest dopełnieniem, uzupełnieniem)	1	0
9.	<i>liczba pojedyncza</i> – np. autor odwołał się do własnych doświadczeń (uwiarygodnił wypowiedź, wyraził swoje uczucia, zawarł subiektywne spostrzeżenia) <i>liczba mnoga</i> – np. autor utożsamiał się z odbiorcą, (pokazał powszechne zjawisko; ukazał doświadczenia różnych pokoleń; uogólnił przypadek)	2	1
10.	np.: <i>realny świat</i>: zjeżdżanie na sankach z miejskiej góry, mecz piłkarski lokalnej drużyny, koleżanka ze szkolnej ławy, występy estradowego chałturzysty <i>rzeczywistość medialna</i>: zimowe sporty na alpejskich stokach, mecz piłkarski Brazylia – Włochy, sławna amerykańska aktorka, film z udziałem The Beatles <i>Uwaga: dopuszczamy cytowanie.</i>	1	0
11.	np. Pod wpływem wykreowanego przez media wyidealizowanego świata ludzie nie potrafią cieszyć się światem rzeczywistym (dostrzegają, że jest on szary).	1	0
12.	Epikur uzasadnienie, np. : Współczesny człowiek tak jak Epikur klasyfikuje i wybiera przyjemności.	1	0
13.	np. Tytuł odnosi się do różnic między: - systemem filozoficznym Arystypa z Cyreny i Epikura - hedonizmem starożytnym a współczesnym konsumpcjonizmem <i>dopuszczamy: Tytuł odnosi się do różnych znaczeń pojęcia hedonizm.</i>	2	0
Razem		20	

Temat 1. **Cierpiące matki. Porównaj ich wizerunki przedstawione w średniowiecznym wierszu *Posłuchajcie, bracia miła...* i fragmencie III części *Dziadów* Adama Mickiewicza.**

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

Punktacja

1. Określenie kontekstu utworów, np.:

0-3

- a. kontekst biblijny,
- b. motyw Stabat Mater Dolorosa,
- c. kontekst historyczny III cz. *Dziadów*,
- d. topos Matki Polki.

2. Ukształtowanie wypowiedzi, np.:

0-2

Posłuchajcie, bracia miła...

- a. monolog podmiotu lirycznego,
- b. połączenia liryki bezpośredniej z liryką zwrotu do adresata),
Dziady
- c. rodzaj literacki: dramat,
- d. dialog Pani Rollison z Senatorem.

3. Portret matki w *Posłuchajcie, bracia miła...*, np.:

0-9

- a. Matka Boska opłakująca cierpienie i śmierć syna,
- b. poszukiwanie zrozumienia u odbiorcy (czytelnika),
- c. współuczestniczenie w męce i cierpieniu syna,
- d. chęć ulżenia cierpiącemu synowi,
- e. świadomość daremności wszystkich wysiłków,
- f. zwroty do Chrystusa (apostrofy, zdrobnienia) podkreślające matczyne uczucia
- g. Matka Boska jako zwyczajna kobieta,
- h. zarzuty pod adresem archanioła Gabriela,
- i. zwrot do wszystkich matek, by modliły się o zaoszczędzenie im widoku cierpiących dzieci,
- j. niemożność znalezienia jakiegokolwiek pocieszenia po śmierci jedyne, ukochanego syna,
- k. odmienność sposobu ukazania Matki Boskiej w porównaniu z innymi utworami średniowiecznymi, np. *Bogurodzicą*.

4. Portret matki we fragmencie *Dziadów*, np.:

0-8

- a. uboga, niewidoma wdowa (syn stanowi jej jedyną podporę),
- b. matka interweniująca w sprawie dręczonego syna,
- c. znoszenie lekceważenia okazywanego przez Senatora (wyśmiewającego jej cierpienie, ukrywającego wiedzę o stanie młodego Rollisona),
- d. przykłady matczynej miłości (metafora owcy, ucha),
- e. znoszenie upokorzeń z miłości do syna (padnięcie na kolana przed Senatorem, brutalne potraktowanie przez straż, całonocne wyczekiwanie pod murami ratusza),
- f. wychwalanie syna przed Senatorem (dobrze się uczącego, pomagającego w nauce innym, utrzymującego matkę),
- g. próba obudzenia w Senatorze ludzkich uczuć (zainteresowania sprawą młodego Rollisona, pozyskania jego wstawiennictwa),
- h. męka i cierpienia dziecka największym bólem dla matki (oskarżenie sprawców o brak serca).

5. Podsumowanie

0-3

pełne, np. dostrzeżenie podobieństw i różnic sposobu wyrażania matczynych uczuć, odczuwania cierpienia w obu tekstach. 3

niepełne, np. dostrzeżenie podobieństw lub różnic sposobu wyrażania matczynych uczuć, odczuwania cierpienia w obu tekstach. (2)

próba podsumowania, np. lakoniczne stwierdzenie, że portrety matek w obu tekstach są podobne. (1)

Temat 2. Co w *Ludziach bezdomnych* Stefana Żeromskiego symbolizują Wenus z Milo i Rybak Puvisa de Chavannes'a? Odpowiedz, analizując poniższe fragmenty oraz wykazując związek obu symboli z kreacją bohaterów i innymi symbolami przedstawionymi w utworze.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

Punktacja

1. Wstępne rozpoznanie fragmentów, np.:

0-2

- pochodzą z rozdziału otwierającego powieść (wiążą się z pierwszym, paryskim spotkaniem głównych bohaterów utworu),
- narrator przedstawia dzieła sztuki widziane oczami bohaterów (głównie Judyma),
- rozmowa o *Rybaku* ujawnia cechy bohaterów (np. wrażliwość Joasi, chłód Natalii itp.).

Symbolika Wenus z Milo

2. Analiza fragmentu

0-5

posąg Wenus symbolizuje, np.:

- klasyczne wartości: piękno, dobro, prawdę (rozum),
- radość życia, akceptację świata, poczucie szczęścia,
- miłość,
- wolność,
- harmonię z naturą,
- doskonałość duchową
- piękno cielesne.

3. Interpretacja innych symboli wyrażających podobne treści, np.:

0-1

- kwiat tuberozy,
- budząca się do życia natura w rozdziale *Przyjdź*,
- dom,
- rozdarta sosna.

4. Interpretacja kreacji bohaterów, np.:

0-4

- Judym (zauroczenie Natalią, miłość do Joasi, poddawanie się urokowi życia towarzyskiego w Cisach itp.),
- Joasia (marzenia o pięknym, przytulnym domu),
- Natalia lub Karbowski (hedonistyczna postawa życiowa),
- Korzecki (poglądy wyrażane w dyskusji z Kalinowiczem),
- robotnicy w stalowni (piękno zmagania człowieka z materią),
- lekarze ludzi bogatych (salony Czerniszów i Kalinowiczów).

Symbolika Rybaka

5. Analiza fragmentu

0-5

obraz symbolizuje, np.:

- zło, brzydotę świata, niesprawiedliwość społeczną, nędzę,
- niezawinione cierpienie, krzywdę,
- winę tych, którzy nie reagują, będąc świadkami zła,
- destruktywny wpływ cywilizacji,
- duchową i fizyczną degradację,
- Jezusową ofiarę,
- ewangeliczną ideę miłosierdzia.

6. Interpretacja innych symboli wyrażających podobne treści, np.:

0-1

- krzyk pawia,
- czerwona strzałka w atlasie anatomicznym Korzeckiego,
- stojąca gnijąca woda,
- bezdomność,
- rozdarta sosna.

7. Interpretacja postaci bohaterów, np.:

0-4

- Judym (poczucie obowiązku wobec warstw niższych, odrzucenie szczęścia osobistego itp.),
- Joasia (cierpienie z powodu poczucia bezdomności itp.),
- Judymowa (wyniszczająca praca w fabryce; poczucie zagubienia i bezradności w obcym świecie),
- Wiktor (decyzja emigracji),
- Korzecki (decyzja samobójstwa),
- nędzarze z Warszawy, Cisów, Zagłębia itp. (bardzo złe warunki życia, beznadziejność egzystencji).

8. Podsumowanie

0-3

pełne, np.: dostrzeżenie, że oba dzieła sztuki symbolizują przeciwstawne wartości i postawy, dostrzeżenie związku symboliki obu dzieł z problematyką moralną, filozoficzną i społeczną utworu oraz konfliktem wewnętrznym głównego bohatera, a także z prezentacją postaci i relacji między nimi.

3

niepełne, np.: dostrzeżenie, że oba dzieła sztuki symbolizują przeciwstawne wartości i postawy oraz dostrzeżenie związku ich symboliki z konfliktem wewnętrznym głównego bohatera.

(2)

próba podsumowania, np. dostrzeżenie, że oba dzieła sztuki symbolizują przeciwstawne wartości i postawy *lub* dostrzeżenie związku ich symboliki z konfliktem wewnętrznym głównego bohatera.

(1)

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)*Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.*

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym, 5
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części, 3
- wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. 1

*Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.***III. STYL (maksymalnie 5 punktów)**

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka, 5
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka, 3
- na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. 1

*Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.***IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)**

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia i fleksja, 12
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja, 9
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne składnia, słownictwo i frazeologia, 6
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, słownikowych, frazeologicznych i fleksyjnych, 3
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, słownikowych i frazeologicznych. 1

*Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.***V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)**

- bezbłędna ortografia; poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); 3
- poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia); na ogół poprawna interpunkcja; 2
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia); interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). 1

*Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.***VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY 0–4**